

Технически изисквания към предлаганите материали

Уважаеми колежки и колеги,

Редакцията на списание „Език и литература“ спазва строго международно възприетите изисквания за обработка и публикуване на научните изследвания и прилага процедурата за анонимно рецензиране. Списанието се реферира, индексира, оценява и следи от редица международни бази данни. Тъй като с оглед на машинната обработка оценителите и индексаторите имат точни и строги критерии към техническото оформлението на отделните статии, се налага да направим едно дълго и много подробно изложение на техническите изисквания към предлаганите от Вас материали. Надяваме се да ни извините за времето и усилията, които ще трябва да положите за проучване на тези указания. Молим за Вашето разбиране! Следването на изискванията ще бъде от помощ за редакцията, която ще може да се концентрира повече върху същностната редакторска работа, а няма да се занимава с привеждането на материалите към изложените тук по-долу технически изисквания.

Предварителна подготовка на компютъра

1. Нагласете компютъра да работи с вградения български компютърен речник, т.е. така ще се спазват всички български форматираня на текста. Това става, като кликнете в съответния прозорец в долния ляв ъгъл на екрана в програмата *Word* и изберете *Bulgarian (Bulgaria)*, след което дайте *OK*.
2. *Изключете всякакво предварително въведено във Вашия компютър специфично форматиране на текста.*
За целта влезте в прозореца *Paragraph* и поставете 0 см в прозорчетата на *Indentation* и *Spacing*, *Left* в *Alignment* и *Single* в *Line Spacing*.
Отстъпът на новоредие е 1.0 см (*Special: First Line: 1 cm*).
3. В *Page Layout* поставете в *Margins* навсякъде 2,5 см за граници на наборното поле.
4. Работете с *12 n. Times New Roman*.
5. Ако се налага да използвате особени шрифтове (напр. старобългарски), изпратете и шрифта. В редакцията предпочитаме *CyrillicaOhrid1*.

ОБЕМ НА СТАТИЯТА

Редакцията не определя изричен обем за статиите. Тъй като обаче става дума за списание, не е препоръчително да се надхвърля обем от 50 000 компютърни знака (заедно с интервалите), като в този обем се включва всичко (текст на статията, анотацията на

английски, библиографският списък, таблиците, приложенията). Препоръчителният обем за рецензиите е 6 стандартни страници. Съобщенията за събития, материалите в рубриците „In memoriam“ и „Годишнини“ също трябва да се придържат към обеми, съответстващи на характера на едно списание.

ЕЛЕМЕНТИ, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ИЗПРАТЕНИ В РЕДАКЦИЯТА ЗАЕДНО С ЦЕЛИЯ РЪКОПИС:

1. името на автора/авторите
2. месторабота на автора/авторите (След пенсиониране се посочва последното работно място.)
3. имейл-адрес на автора/авторите
4. заглавие на статията на български език
5. статията на български език, придружена от библиографски списък накрая
6. анотация на английски или на друг световен език (може и да е по-обширно)
7. името на автора/авторите, изписано с латиница
8. заглавието на статията на английски език
9. 5 ключови думи на английски език
10. анотация на български език (за включване в електонната версия)
11. 5 ключови думи на български език (за включване в електонната версия)
12. биографно-библиографска справка за автора/авторите (само най-важното)

Тези елементи може да се изпратят в един файл или разделени в два файла според предпочитанията на автора.

ОФОРМЯНЕ НА ТЕКСТА

За окончателния вид, в който ще излезе статията Ви, прегледайте някоя от публикуваните през последните години книжки. Не е задължително Вие да оформите текста си по този начин – редакцията ще извърши това най-добре. Важно е да се придържате към следните изисквания:

Правопис и пунктуация

1. В текстовете трябва да се съблюдават последователно постановките на българския правопис и пунктуация. Обикновено много от авторите не се съобразяват с правилата за употреба на кавичките и на тиретата. Българските кавички имат следния вид „.....“ (т.е. отпред са долу и във форма на две деветки, а отзад са горе с формата на две шестици). Всеки компютър може да възпроизведе българския тип кавички – ако не можете сами да се справите, потърсете помощ. При цитати на чужди езици се използват кавичките, изискващи се в съответните езици.

2. При тиретата много често не се прави разлика между голямото и малкото тире. Най-общо казано, голямото тире се използва на синтактично равнище, а малкото тире – на лексикално равнище.

При получаването на материал в редакцията най-напред се прави оглед на набирането на текста в обкръжението на компютърния речник за български език, на кавичките и на тиретата, тъй като при неспазване на изискванията коригирането им изисква много време. *Ако се установи, че те не са употребени според правилата на българската пунктуация, не започва редакционна обработка и най-често материалът се връща на автора му за дооправяне.*

3. Когато се изписва редно числително име, то може да се изпише по няколко начина – с арабски цифри, последвани от точка, с римски цифри без точка, с думи, с арабски цифри, последвани от малко тире и окончанието и евентуално определителния член на числителното име (напр. 10-и, 16-ият, 80-а, 96-ата, 7-о, 9-ото, 25-ите). В редакцията сме приели принципа, отговарящ на българската традиция, да отбелязваме вековете с римски цифри, последвани от интервал и „в.“ (съкращение за думата „век“). Другите редни числителни трябва да се изписват по един от посочените по-горе начини. При глаголните лица се използват цифрите 1, 2 или 3, придружени от точка, за да бележат редни числителни.

4. Примери за някои традиционни съкращения: вж., срв., напр., т.н. (без интервал), т. нар., пр., т.е. (без интервал), др., г. (година), и пр., и под. Имената на градовете на издаване на цитираните трудове не се съкращават (вкл. София, Москва и др.). При по-дълги имена на издателствата съкращението за израза „Университетско издателство“ е „УИ“, за израза „Академично издателство“ е „АИ“, за „Издателска къща“ е „ИК“, а името на издателството се загражда с кавички. Ако не се съпровождат от съкратените изрази „УИ“, „АИ“, „Изд.“ и под., имената на издателствата се изписват винаги с кавички. Ако името на издателството представлява само буквена абревиатура, напр. БАН и под., то не се загражда в кавички.

5. При посочване на страници и години се използва голямо тире без интервали от двете страни, напр. с. 17–31; 1878–1912 г., ако годините са в скоби, не се изписва „г.“.

6. Ако работите с по-нова версия на Word, изписвайте кратката форма на личното и притежателното местоимение от женски род „й“ по обичайния начин с диакритичния знак във формата на ударение. Ако работите с по-стари версии на Word, използвайте за случая буквата „й“.

7. Молим Ви да имате предвид, че когато искате да подчертаете някой елемент (буква, дума, изречение), трябва да използвате *единствено* курсив (Italic). Изтъкване чрез подчертаване с линия, болд или само главни букви не се допуска в списанието. Болд използваме единствено в заглавията, а само главни букви се допускат единствено в инициалните съкращения.

Цитиране

Цитирането се следи особено внимателно от индексаторите. Поради нови техни изисквания се наложи да променим частично системата на цитиране. За целта след написването на материала трябва да се създаде библиографският списък по азбучен ред на цитираната и позоваванията, като се отделят заглавията на кирилица и заглавията на латиница. След това се създава код на всяко от заглавията. Това става по следния начин: Кодът на заглавието се състои от поредния номер в библиографския списък, поставен в квадратни скоби, напр. [6], което отговаря на поредна позиция 6 в крайния библиографски списък. Този код се използва за посочване на съответното позоваване или цитиране вътре в текста. За целта към този код се добавят след двоеточие и интервал (шпация) съответните страници, към които се отнася цитирането или позоваването. Страниците се изписват с арабски цифри и се разделят с голямо тире без интервали (шпации) от двете страни. Така кодът придобива следния окончателен вид: напр. ([6]: 12–16).

Цитираните трудове се посочват с пълното оригинално заглавие в библиографския списък под заглавие „Литература“ в края на материала, а вътре в текста се използва посоченият по-горе код, напр. ([6]: 12–14).

Библиографският списък в края на статията (и за заглавията на кирилица, и за заглавията на латиница) има следния синтаксис на цитираните заглавия:

I. Цитиране на статия в сборник:

1. Цифров код на позицията на съответното заглавие в библиографския списък, затворен в квадратни скоби – в горния пример [6].
2. Голямо тире с интервали (шпации) от двете страни.
3. Фамилното име на автора, последвано от запетая и интервал.
4. Малкото име на автора, съкратено инициално, с точка след него и интервал. При повече от един автори в библиографския списък се дават фамилното и съкратеното малко име на всички автори в реда, както това се прави при един автор.
5. Заглавието на статията или монографията, последвано от точка и интервал след нея. Заглавието на статията се изписва с прав шрифт (Normal).
6. При цитиране от сборници следва предлогът „В:“, последван от двоеточие и интервал. При заглавията на латиница се използва предлогът „In:“, независимо от езика на съответното заглавие.
7. След това идва името на автора/авторите на съответния сборник, изписано с фамилното име, последвано от запетая и интервал, и съкратеното малко име, последвано от точка и интервал (както е при автора на статията). При повече от един автор изписването е по същия начин – първо фамилното, а след това и съкратеното малко име на всички автори, разделени със запетая и интервал.
8. Ако сборникът има съставители или редактори, техните имена се поставят на мястото на името на автора (вж. тук точка 7), съпроводено от съкращението (Съст.) или (Ред.) (на английски Ed./Eds), поставено в кръгли скоби и последвано от интервал.
9. Следва пълното заглавие на сборника, изписано с курсив (Italic), последвано от точка и интервал.
10. Следва градът, където е издаден сборникът – цялото име, последвано от запетая.
11. Следва името на издателството, поставено в кавички и последвано от запетая.
12. Следва годината на издаване, последвана от запетая.
13. Накрая се посочват началната и крайната страница на статията в сборника, разделени с голямо тире без интервали, и в края се поставя точка.
14. Ако Ви е издестен ISBN на сборника, е желателно той да бъде посочен (не е задължително).

Примери:

- [8] – Митев, Й. Убийството на д-р Райко Даскалов в Прага и отношението на чехословашката общественост към последвалия политически процес. В: *Чехословакия и България през вековете*. София, БАН, 1963, с. 221–235.
- [5] – Дроснева, Е. Храброто списание, Кьопен, Мустаков и ... В: Митев, Пл., Рачева, В. (Съст.) *Балкански измерения на фамилията Мустакови*. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2008, с. 150–172.
- [19] – Wollman, F. Drumevuv „Ivanko“ a Fričuv „Asenjuv pad“. In: *Sbornik praci venovanych prof. dr. Vaclavu Tillovi k sedesatym narozeninam*. Praha, „Orbis“, 1927, s. 231–240.

II. Цитиране на статия в списание:

1. Цифров код на позицията на съответното заглавие в библиографския списък, затворен в квадратни скоби – в горния пример [6].
2. Голямо тире с интервали (шпации) от двете страни.
3. Фамилното име на автора, последвано от запетая и интервал.
4. Малкото име на автора, съкратено инициално, с точка след него и интервал. При повече от един автор в библиографския списък се дават фамилното и съкратеното малко име на всички автори в реда, както това се прави при един автор.
5. Заглавието на статията, последвано от точка и интервал след нея. Заглавието на статията се изписва с прав шрифт (Normal).
6. При цитиране от периодично издание следват //, последвани от интервал.
7. След това идва заглавието на списанието (периодичното издание), изписано с курсив (Italic), запетая и интервал.
8. След това се посочва годината на издаване, запетая и интервал. (Не се посочва годишнината.)
9. Следва знакът № (на английски No) интервал и номерът на съответния брой на списанието през посочената година, последван от запетая и интервал. Следва пълното заглавие на сборника, изписано с курсив (Italic), последвано от точка и интервал.
10. Следват началните и крайните страници, на които се намира цитираната статия, изписани по следния начин, напр.: с. 12–18.

Примери:

- [8] – Проектите за научна граматика на българския език. // *Език и литература*, 2007, № 3–4, с. 143–159.
- [2] – Bílek, P. A. Můj literární kánon: knihy, které v mé čtenářské zkušenosti vytvářejí obraz české literatury. // *Host*, 2007, № 23, s. 43–45.
- [21] – Шварц, Шуман 2005: Schwartz, B., Schuman, H. History, Commemoration and Belief: Abraham Lincoln in American Memory, 1945–2001. // *American Sociological Review*, 2005, No 70, p. 183–203.
- [16] – Smith, J. History, wars and winds. // *British Sociological Review*, 2013, Vol. 4, No 77, p. 133–143.

III. Цитиране от монография (отделна книга):

1. Цифров код на позицията на съответното заглавие в библиографския списък, затворен в квадратни скоби – в горния пример [6].
2. Голямо тире с интервали (шпации) от двете страни.
3. Фамилното име на автора, последвано от запетая и интервал.
4. Малкото име на автора, съкратено инициално, с точка след него и интервал. При повече от един автор в библиографския списък се дават фамилното и съкратеното малко име на всички автори в реда, както това се прави при един автор (първо фамилно, а след това съкратено малко име).
5. Следва пълното заглавие на монографията, последвано от точка и интервал след нея. Заглавието на монографията се изписва с курсив (Italic).

6. Следва градът, където е издадена монографията (книгата) – цялото име, последвано от запетая.
7. Следва името на издателството, поставено в кавички и последвано от запетая.
8. Следва годината на издаване, последвана от запетая.
9. Накрая се посочва пълният брой страници в тома, изписан по следния начин, напр.: 312 с.
10. Ако Ви е издестен ISBN на книгата, е желателно той да бъде посочен (не е задължително).

Примери:

- [7] – Иречек, К. *История на българите с добавки и поправки от самия автор*. София, „Изток–Запад“, 2015, 420 с.
- [11] – Кювлиева, В. *Българското речниково дело през Възраждането*. София, АК „Проф. М. Дринов“, 1997, 337 с.
- [12] – Fowler, R. *Linguistic Criticism*. Oxford, Oxford University Press, 1986, 190 p.
- [21] – Schischkov, G. *Peter Beron (1798–1871). Forscherdrang aus dem Glauben an die geschichtliche Sendung der Slawen*. Meisenheim/Glan, Verlag „Anton Hain“, 1971, 176 S.

При изписването на заглавията се придържайте към съответния оригинал. Съблюдавайте особеностите на британските и американските правописни и пунктуационни правила.

Препоръчваме посочените в библиографията заглавия да са тясно свързани със статията, т.е. да не се посочват заглавия, които реално не са цитирани в материала и нямат пряко отношение към него. Индексаторите държат особено много да се цитират публикации от последните 5 години, което е знак за научната осведоменост на автора в актуалната ситуация. Молим Ви да имате предвид това и да се позовавате на по-нови заглавия – но това е препоръка, а не задължително изискване. И една лична препоръка от редакционния екип на списанието: В материалите си е хубаво да цитирате публикации в списание „Език и литература“, което ще покаже, че познавате и цените списанието. Това е полезно и за изчисляването на импакт-фактора ни. Ще Ви бъдем благодарни, ако цитирате „Език и литература“ и в други списания и издания, което също се отразява на импакт-фактора.

Избягвайте самоцитиране в библиографските списъци – индексаторите не гледат с добро око на този вид цитиране, тъй като той деформира статистиките в платформата. За да се позовавате на свои предишни изследвания, използвайте бележките под линия.

Цитиране на архивни фондове:

ДА – Русе, Ф. 9, Оп. 7, а.е. 9, л. 9. Писмо на А. Попов.

ДВИА, Ф. 32, Оп. 4, а.е. 33, л. 5-8.

ЦДА, Ф. 1к, Оп. 7, а.е. 2, л. 89.

Всеки архив има свое утвърдено специфично съкращение, което задължително се използва при цитирането на архивния извор.

Препоръки към рецензиите и съобщенията (хроника)

И двата вида текстове трябва да имат заглавие. При рецензиите след заглавието се посочват пълните библиографски данни на рецензираната книга. Обемът на рецензията е до шест стандартни страници. Нека съдържанието на рецензията да отговаря на спецификата на

списанието. Препоръчваме рецензиите да имат оценъчен характер, а не да са само представяне на съответния труд. Желателно е в текста на рецензията да не се вмъкват бележки под линия, а при нужда да се оформят цитираните произведения по аналогичен начин, както по-горе е посочено при научноизследователските статии. Рецензиите трябва да бъдат съпроводени от заглавието, преведено на английски. Освен това накрая трябва да са добавени следните данни за автора на рецензията: име и фамилия (на кирилица и латиница), работно място и имейл. В списанието публикуваме и факсимиле на корицата на представяната книга – затова трябва текстът да бъде придружен от цветен или черно-бял скан на предната корица с добро качество.

Съобщенията за събития във филологическата област трябва да са написани делово и стегнато и да съдържат най-важните информации за събитието.

ПРЕПОРЪКИ

Редакцията препоръчва авторите да не използват *pluralis majestatis*, а аз-формата, която е по-модерна и съответства на отговорността на учения към представеното от него изследване. Не препоръчваме и безличната възвратна форма.

Ако не сте сигурни в знанията си по английския, давайте анотациите и съпровождащите ги елементи за обработка от хора, които да нагласят текста на добър английски език.

В стила на редакцията е при назоваването на заниманията и професиите на жени да се използват съответните съществителни в женски род, независимо от ярко изразената тенденция напоследък към езикова „маскулинизация“ на нашите съвременници.

Напоследък твърде често се използва изразът „става въпрос за ...“. Според нас нормалният български израз е „става дума за ...“.

Вместо „в тази връзка“ Ви препоръчваме да използвате „във връзка с това“.

Накрая отново Ви обръщаме внимание да спазвате строго изложените тук технически изисквания и Ви молим за извинение за твърде подробните и обширни указания! Както обяснихме в началото, това се налага поради изискванията на индексаторите, тъй като техните платформи обработват материалите автоматично.

Ако има някакви особени случаи, се обръщайте с въпроси към редакцията по електронната поща [ezik i literatura@abv.bg](mailto:ezik_i_literatura@abv.bg).

*Редакцията
на
списание „Език и литература“*